

30-9

Aan

Minister voor APP

nota

Nota kamerbrief bijstandsbudgetten 2022 2023

BRIEF ONDERTEKENEN

Datum
25 augustus 2022

Bijlage(n)
0

Aanleiding

Op 30 september hebben we de definitieve bijstandsbudgetten voor 2022 en de voorlopige budgetten voor 2023 bekendgemaakt. We informeren de Tweede Kamer (TK) hierover, zoals elk jaar. Daarnaast stellen we u via deze nota op de hoogte van de belangrijkste ontwikkelingen rondom de nieuwe budgetten en de uitkomsten voor een aantal relevante gemeenten.

Geadviseerd besluit

- Wilt u bijgaande brief aan de Tweede Kamer ondertekenen?

Kernpunten

- Het is goed gebruik om de TK op de hoogte te brengen wanneer we de nieuwe budgetten bekend hebben gemaakt. We gaan in de Kamerbrief in op de hoogte van het macrobudget en op de verdeling naar gemeenten. Hieronder leest u de kernpunten.

Macrobudget 2022 en 2023

- Het definitieve macrobudget 2022 bedraagt € 6.021,6 miljoen, dat is € 425 miljoen minder dan het voorlopige macrobudget 2022 dat een jaar eerder werd vastgesteld. Deze daling heeft ermee te maken dat de economische vooruitzichten over 2022 zijn verbeterd ten opzichte van de eerdere inschatting van het CPB. De vooruitzichten uit CPB-ramingen worden via een rekenregel die wij van het CPB overnemen, verwerkt in het budget.
- Het voorlopige macrobudget 2023 bedraagt € 6.014,8 miljoen, dat is nagenoeg gelijk aan het definitieve macrobudget 2022. Het is slechts € 6,8 miljoen minder.
- De aanstaande verhoging van het wettelijk minimumloon (WML) van 10,15% is nog niet in het voorlopige macrobudget 2023 verwerkt. De prijs van bijstandsuitkeringen wordt via de loon- en prijsontwikkeling in het macrobudget meegenomen. Dit volgt - conform de reguliere systematiek - bij de definitieve vaststelling van het macrobudget 2023 in september volgend jaar. Omdat het over een substantiële bijstelling van het macrobudget gaat, zou dit tot problemen bij gemeenten kunnen leiden. Als gevolg van de verhoging van het WML zal het definitieve macrobudget 2023 ruim € 400 mln hoger uitvallen. Wij zijn met

gemeenten in gesprek om te toetsen of de WML-verhoging daadwerkelijk tot problemen gaat leiden. Ook denken we na over mogelijke oplossingen.

- Binnen het macrobudget 2023 wordt 1,2 miljoen euro gereserveerd voor vangnetuitkeringen. Deze reservering is historisch laag, mede omdat er in 2021 meer macrobudget beschikbaar is gesteld dan gemeenten gezamenlijk hebben uitgegeven. Vandaar dat er weinig gemeenten zijn met een tekort groter dan de vangnetdrempel van 7,5%. Slechts zeven gemeenten zullen in 2023 een vangnetuitkering ontvangen.
- De hoogte van de macrobudgetten voor 2022 en 2023 is reeds bekendgemaakt via de SZW Begroting. Op vrijdag 30 september maken we de macrobudgetten voor 2022 en 2023 bekend via publicatie op Rijksoverheid.nl en versturen we de beschikkingen aan gemeenten.

Datum

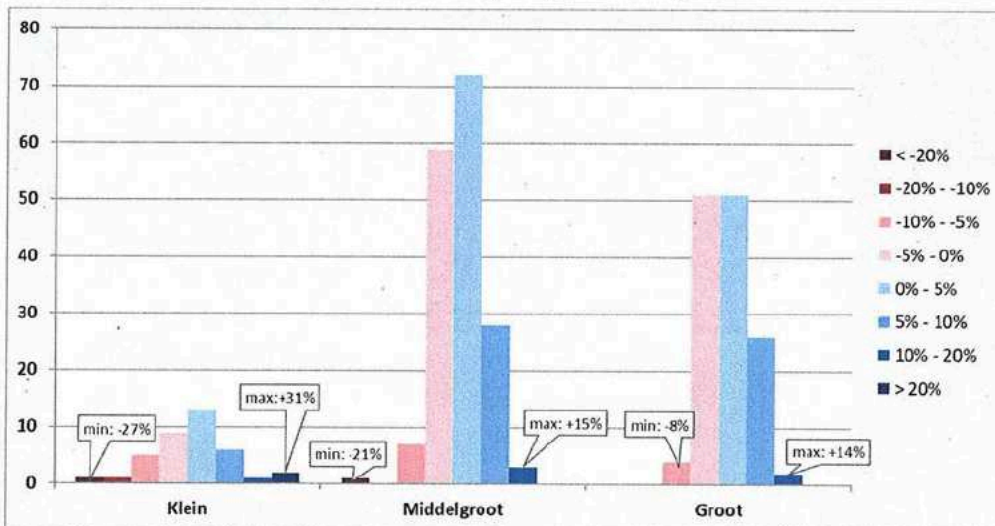
25 augustus 2022

Verdeling

- De specificatie van het verdeelmodel voor 2023 is niet veranderd ten opzichte van verdeelmodel 2022. Het model is wel herschat en geactualiseerd op basis van gegevens van één jaar later, zodat de meest recente gegevens worden gebruikt.
- Door de actualisatie van gegevens verandert het aandeel van het macrobudget dat een gemeente krijgt. Daarmee volgen de budgetten de ontwikkelingen in bijvoorbeeld de huishoudsamenstelling van gemeenten en de regionale arbeidsmarktsituatie.
- De mutaties tussen budget 2022 en 2023 voor gemeenten lopen uiteen van circa -10% tot +15%, met een enkele uitschieter daarbuiten. De gemiddelde budgetmutatie (naar boven of naar beneden) is 3,7 procent. Deze gemiddelde budgetmutatie is gebruikelijk.
- Met name in Zeeland, Limburg en het oosten van het land stijgen de budgetten, terwijl deze in de Randstad en Groningen veelal dalen.
- Na de bekendmaking van de budgetten melden zich elk jaar diverse gemeenten bij ons met vragen over hun budgetmutatie. Ook zal naar verwachting, zoals ieder jaar, een aantal gemeenten in bezwaar gaan.
- Uitzonderlijk dit jaar is dat het budgetaandeel van alle G4-gemeenten daalt, waarbij met name Rotterdam (-5,1%) en Den Haag (-5,0%) er flink op achteruitgaan. Dit ligt natuurlijk gevoelig bij de G4 gemeenten, daarom stellen we voor om dit te agenderen in het overleg van DGSZI met de directeuren van de G4 gemeenten op 30 september aanstaande.
- De onderbouwing en verantwoording van de budgetberekeningen voor 2023 van SEO Economisch Onderzoek en Atlas Research sturen we als bijlagen met de Kamerbrief mee.

Bijlage I Verdeling budgetmutaties per gemeentegrootte

Datum
25 augustus 2022

Bovenstaande grafiek laat de verdeling van de budgetmutaties per gemeentegrootte zien. Hieruit valt op te maken dat de budgetmutaties van grote gemeenten (>40.000 inwoners) voor het overgrote deel tussen de -5% en +10% vallen. Dit geldt ook voor middelgrote gemeenten (15.000-40.000 inwoners) en in iets mindere mate voor kleine gemeenten (<15.000 inwoners). Vanwege fluctuerende uitgavenpatronen en de historische bekostiging fluctueren ook de budgetten voor kleinere gemeenten relatief sterk.

Bijlage II Opvallende ontwikkelingen individuele gemeenten

Datum
25 augustus 2022

In onderstaande tabellen geven we een aantal opvallende ontwikkelingen op gemeenteniveau weer. In de eerste tabellen de 10 grootste stijgers en 10 grootste dalers in budget en tot slot de budgetontwikkeling van de 10 gemeenten met de hoogste budgetten van Nederland.

Top 10 gemeenten met grootste stijging budgettaandeel¹

	Gemeente	Omvang	Budget 2023 (€ mln)	Budget 2022 (€ mln)	Mutatie budgettaandeel 2023/2022
1	Rozendaal	Klein	0,1	0,1	30,6%
2	Zoeterwoude	Klein	0,9	0,7	28,6%
3	Sluis	Middelgroot	4,8	4,2	14,6%
4	Renswoude	Klein	0,4	0,4	14,0%
5	Terneuzen	Groot	17,1	15,0	13,6%
6	Peel en Maas	Groot	7,1	6,3	12,6%
7	Uithoorn	Middelgroot	6,0	5,4	11,7%
8	Goes	Middelgroot	13,1	11,9	10,4%
9	Hollands Kroon	Groot	9,8	9,0	9,3%
10	Bladel	Middelgroot	2,5	2,3	9,1%

De kleine gemeente Rozendaal in Gelderland heeft de grootste mutatie in budget ten opzichte van model 2022. Het absolute verschil in budget is echter maar zo'n € 16.000,-.

Top 10 gemeenten met grootste daling budgettaandeel

	Gemeente	Omvang	Budget 2023 (€ mln)	Budget 2022 (€ mln)	Mutatie budgettaandeel 2023/2022
1	Vlieland	Klein	0,1	0,1	-26,6%
2	Wassenaar	Middelgroot	5,4	6,9	-20,9%
3	Schiermonnikoog	Klein	0,1	0,1	-17,2%
4	Laren	Klein	1,6	1,7	-9,0%
5	Mook en Middelaar	Klein	1,2	1,3	-8,6%
6	Pekela	Klein	6,1	6,6	-8,0%
7	Schiedam	Groot	33,9	36,9	-7,9%
8	Hatterm	Klein	1,4	1,5	-7,7%
9	Heeze-Leende	Middelgroot	1,6	1,7	-7,0%
10	Wijdmeren	Middelgroot	3,1	3,3	-6,9%

Van de tien gemeenten waarvan het budget het meest afneemt ten opzichte van model 2022, is meer dan de helft klein (< 15.000 inwoners). Kleine gemeenten worden niet via het objectief verdeelmodel, maar via historische bekostiging gefinancierd en de kleinere middelgrote gemeenten grotendeels historisch. Het is gebruikelijk dat het budgettaandeel van kleinere gemeenten jaarlijks sterk fluctueert.

¹ In de tabellen in bijlage 2 is een grote mutatie in het budgettaandeel bij kleine gemeenten niet altijd terug te zien in het budget, dit heeft te maken met afronding.

Ontwikkelingen bij de 10 gemeenten met de hoogste bijstandsbudgetten

Datum

25 augustus 2022

	Gemeente	Omvang	Budget 2023 (€ mln)	Budget 2022 (€ mln)	Mutatie budgetaandeel 2023/2022
1	Amsterdam	Groot	590,9	599,2	-1,3%
2	Rotterdam	Groot	496,4	523,7	-5,1%
3	Den Haag	Groot	338,7	356,7	-5,0%
4	Groningen	Groot	149,8	154,9	-3,2%
5	Utrecht	Groot	136,7	140,5	-2,6%
6	Eindhoven	Groot	112,1	107,7	4,2%
7	Arnhem	Groot	104,4	103,1	1,4%
8	Tilburg	Groot	104,1	100,1	4,1%
9	Nijmegen	Groot	103,0	100,3	2,9%
10	Enschede	Groot	93,2	89,1	4,7%

De gehele G4 (en Groningen) gaat er in budgetaandeel op achteruit ten opzichte van model 2022. Tegelijkertijd stijgt het budgetaandeel van de andere grote gemeenten juist. We verwachten dat de G4 en Groningen zich bij ons zullen melden voor een uitleg van de daling in budget. Gemeente Den Haag gaat al sinds 2015 in bezwaar en zal dat dit jaar zeer waarschijnlijk weer doen.

Bijlage III Budgetaandeelmutaties G4

Datum
25 augustus 2022

Uitzonderlijk dit jaar is dat de gehele G4 er dit jaar in budgetaandeel op achteruit gaat. In onderstaande tabel hebben we de budgetaandeelmutaties van de G4 in de laatste jaren op een rij gezet.

Budgetaandeelmutaties G4 van 2018 tot heden

Gemeente	Mutatie budget-aandeel 2019/2018	Mutatie budget-aandeel 2020/2019	Mutatie budget-aandeel 2021/2020	Mutatie budget-aandeel 2022/2021	Mutatie budget-aandeel 2023/2022
Amsterdam	+2,3%	-0,5%	+0,5%	+1,2%	-1,3%
Rotterdam	+0,9%	+1,9%	-0,9%	-2,2%	-5,1%
Den Haag	+4,3%	+1,5%	+1,0%	+2,0%	-5,0%
Utrecht	+6,1%	+0,3%	-2,8%	+2,5%	-2,6%

De budgetaandeelmutatie van de G4 in model 2023 wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de regionale arbeidsmarktkenmerken – belangrijke indicatoren in het verdeelmodel bijstandsbudgetten. Met name de variabele *Werken onder niveau* blijkt verantwoordelijk voor de daling van de budgetaandelen in Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Den Haag. Ook de budgetaandelen van andere grote gemeenten in de Randstad zoals Schiedam, Delft en Leidschendam-Voorburg gaan er door deze variabele in model 2023 op achteruit ten opzichte van model 2022.